

ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข
กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย
อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

The Opinion to Meditation Practice of the Practitioners in
Dhamma Happy House Project, Division of Public Health and
Environment of Rangwai Sub-District Municipality,
Phanomthuan District, Kanchanaburi Province

พระปลัดวิสันติ วิบุโล (นัระวงศ์)
สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ของผู้ปฏิบัติธรรมที่มี เพศ อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานภาพสมรสต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 136 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากอย่างไม่ทดแทน (Loppery Method) ตามบัญชีรายชื่อของผู้ปฏิบัติ

ธรรมที่ลงชื่อเข้าร่วมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) สถิติเชิงพรรณนา 2) สถิติเชิงอนุมาน ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของฟิชเชอร์ การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ส่วนข้อเสนอแนะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลของการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรม โครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อยแล้วด้านวิทยากรมีค่ามากที่สุด รองลงมาเป็น ด้านการบริหารจัดการ ด้านเงินทุน และด้านสถานที่ ตามลำดับ

2. ผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุขที่มีเพศ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพสมรสต่างกัน

มีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรม โครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดย รวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ในส่วนที่มีอายุ และการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรมโครงการดังกล่าวต่างกัน กล่าวคือ ในส่วนผู้ปฏิบัติธรรมที่มีช่วงอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติธรรมโดยรวมที่ต่างกันในด้านวิทยากร และด้านเงินทุน ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นที่ต่างจากผู้ปฏิบัติธรรมทุกช่วงอายุ และ ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นที่ต่างจากผู้ปฏิบัติธรรมที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษา

3. ผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุขมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ด้านสถานที่ คือ เจ้าของสถานที่ควรจัดสถานที่ให้เรียบร้อยเพื่อความไม่แออัดของผู้เข้าร่วมกิจกรรม 2) ด้านวิทยากร คือควรมีวิทยากรรูปอื่นมาสลับเปลี่ยนหมุนเวียนให้ความรู้บ้าง 3) ด้านเงินทุน คือ ควรมีการจัดหาเงินทุนสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนในการดำเนินโครงการ 4) ด้านการบริหารจัดการ คือ ควรตั้งคณะทำงานเพื่อแบ่งเบาผู้รับผิดชอบโครงการ

ABSTRACT

The objectives of this thesis were as follows: 1) to study the opinion to meditation practice of the practitioners in Dhamma Happy House Project, Division of Public Health and Environment of Rangwai Sub-district Municipality, Phanomthuan District, Kanchanaburi Province, 2) to compare the opinion to meditation practice

of the practitioners in Dhamma Happy House Project, Division of Public Health and Environment of Rangwai Sub-district Municipality, Phanomthuan District, Kanchanaburi Province according to differentiation of their sexes, ages, educations, and marital statuses, and 3) to collect the suggestions concerning the opinion to meditation practice of the practitioners in Dhamma Happy House Project, Division of Public Health and Environment of Rangwai Sub-district Municipality, Phanomthuan District, Kanchanaburi Province. The populations used in this research were the practitioners in Dhamma Happy House Project, Division of Public Health and Environment of Rangwai Sub-district Municipality, Phanomthuan District, Kanchanaburi Province. 136 samples obtained by Krejcie and Morgan table through simplerandom sampling Loppery method. The instrument for data collecting was close ended and open ended questionnaire, and they were analyzed by descriptive statistics and inferential statistics. If statistically significant difference was found at 0.05, it would be tested in pair by means of Significant Difference (LSD) method. The data were analyzed by instant computer program and the suggestions by content analysis.

The results of the research were found as follows:

1. The levels of opinion on meditation practice of the practitioners in Dhamma Happy House Project, Division of Public Health and Environment of Rangwai Sub-district Municipality, Phanomthuan District, Kanchanaburi Province in 4 aspects were high in overall. When considering by aspect with the mean ranking from high to low, instructor came first and followed by management, buget and location respectively.

2. The practitioners in with different sexes, monthly incomes and marital statuses had no significantly different levels of opinions toward meditation practice in Dhamma Happy House Project. The practitioners with different ages had different levels of opinions on instructors and budgets, and those with age below 20 years and elementary educational backgrounds had different levels of opinions.

3. The practitioners in Dhamma Happy House Project had suggestions as follows: 1) Location; the place should be clean, tidy and have enough space for activities, 2) Instructor; there should be a rotation of the instructors, 3) Budget; the budget should be subsidized by government and private sectors, and 4) management; a working team should be set up to assist the leader of the project.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่กระแสโลกาภิวัตน์กระแสวัตถุนิยมผ่านเข้ามาสู่สังคมไทย ในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อทัศนคติของสังคมไทย ทำให้สังคมไทยตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม เมื่อโลกมีความเจริญด้านวัตถุมากยิ่งขึ้นเท่าใด ความเจริญด้านจิตใจของมนุษย์ในสังคมกลับมีความเสื่อมถอยลง เพราะความนิยมในวัตถุ จนเรียกได้ว่าคนในปัจจุบันตกอยู่ภายใต้อำนาจของวัตถุนิยมก็ว่าได้จากการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วส่งผลให้การขยายตัวของสังคมเมืองและค่านิยมในกระแสโลกาภิวัตน์ลงไปสู่สังคมชนบทอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากการขยายตัวของแหล่งนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ รวมไปถึงบริษัท ห้าง ร้าน ที่ขยายตัวไปสู่พื้นที่ชนบทมากขึ้น เป็นเหตุให้ประชาชนในพื้นที่หันไปประกอบอาชีพในโรงงานมากขึ้น ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ความเร่งรีบบีบคั้นที่จะต้องแข่งกับเวลาในการประกอบอาชีพทำกินนั้นเป็นผลทำให้คนในสังคม ชุมชน และครอบครัวขาดการดูแลเอาใจใส่ต่อกันซึ่งการที่ผู้สูงอายุขาดการเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัว และสมาชิกในครอบครัวที่เป็นเยาวชนขาดการอบรมดูแลจากผู้ปกครองเป็นเหตุทำให้เกิดปัญหาครอบครัวขาดความอบอุ่น ขยายไปสู่ชุมชน เช่น การมีวุ่นวายของกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนอันอาจเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทและอาชญากรรมซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ในการแก้ปัญหาดังกล่าวจึงต้องเป็นหน้าที่ขององค์กรทุกภาคส่วนในสังคมที่จะต้องร่วมมือกันเพื่อป้องกันและยับยั้ง

ด้วยปัญหาดังกล่าวนี้นี้ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จึงได้จัดทำโครงการ

บ้านคุณธรรมนำสุขโดยมีคณะสงฆ์ตำบลรางหวาย เป็นที่ปรึกษา ลักษณะของกิจกรรมดังกล่าวนี้ได้มีการชักชวนประชาชนในชุมชนตำบลรางหวาย จัดรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ หมุนเวียนไปตามเคหะสถานของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเพื่อนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าไปเผยแผ่ไปสู่ชุมชนโดยตรง เป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนในชุมชนและปลูกจิตสำนึกพุทธศาสนิกชนให้ยึดมั่นในหลักคำสอนปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนและประชาชนที่มีจิตสำนึกและมีคุณธรรม เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การแก้ปัญหาชุมชนในระยะยาวต่อไปในกิจกรรมก็จะมี การไหว้พระสวดมนต์ เจริญสมาธิภาวนา และสนทนาธรรม โดยนิมนต์พระสงฆ์ที่เป็นพระวิปัสสนาจารย์มาเป็นวิทยากรในการนำทำกิจกรรมดังกล่าวซึ่งเป็นโครงการที่หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญและได้เริ่มจัดทำโครงการขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนและเยาวชนในชุมชนอันเป็นการพัฒนาความเจริญในจิตใจ โดยมีความเชื่อว่าเมื่อคุณธรรมเกิดมีขึ้นในชุมชนใดก็จะยังความสุขสงบให้เกิดขึ้นในชุมชนนั้นซึ่งการดำเนินโครงการปฏิบัติธรรมดังกล่าวนี้เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้ร่วมปฏิบัติธรรมในเคหะสถาน ตามโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยเป็นข้อมูลสนับสนุนการจัดกิจกรรมการปฏิบัติธรรมตามโครงการดังกล่าวแก่กองสาธารณสุข ได้นำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการปฏิบัติธรรมในเคหะสถานให้แพร่หลายในชุมชนตำบลรางหวายต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ของผู้ปฏิบัติธรรมที่มี เพศ อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานภาพสมรสต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

3. สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน
2. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน
3. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน
4. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

5. ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน

4. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้ปฏิบัติธรรมในโครงการบ้านคุณธรรมนำสุขตามนโยบายของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 210 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยจำกัดขอบเขตด้านเนื้อหาไว้ดังนี้ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติธรรมในโครงการบ้านคุณธรรมนำสุขตามนโยบายของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในด้านต่อไปนี้

1. ด้านสถานที่ (Material)
2. ด้านวิทยากร (Man)
3. ด้านเงินทุน (Money)
4. ด้านการบริหารจัดการ (Management)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เคหะสถานของผู้ปฏิบัติธรรมตามโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ของผู้ปฏิบัติธรรมที่มี เพศ อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานภาพสมรสต่างกัน

3. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมตามโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

4. ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในการปฏิบัติธรรมตามโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

6. คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความคิดที่มีเหตุผล อารมณ์ ความรู้สึกรวมทั้งแนวโน้ม การกระทำการลงความเห็นใดๆ ในที่นี้หมายถึงความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติธรรมที่มีต่อการดำเนินงานปฏิบัติธรรมในโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้ปฏิบัติธรรม หมายถึง ศุภกวีผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมในโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

โครงการบ้านคุณธรรมนำสุข หมายถึง โครงการที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาล

ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ที่จัดกิจกรรมขึ้นเพื่อให้ผู้ที่มีความสนใจในการปฏิบัติธรรมเข้ามาร่วมกิจกรรมปฏิบัติธรรมในโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมแก่สมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม และสร้างเสริมคุณภาพชีวิต และสุขภาพจิตที่ดีแก่ผู้สูงอายุ และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในครัวเรือน และชุมชนนั้นๆ

ด้านสถานที่ หมายถึง เเคะสถานของผู้ร่วมในการปฏิบัติธรรมตามโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ว่ามีการจัดสถานที่ได้สะอาด ระเบียบร้อย มีแสงสว่างในบริเวณอย่างเพียงพอ มีบริเวณพื้นที่ไม่แออัดเกินไป มีความสะดวกในการเดินทาง มีการจัดเตรียมสถานที่อย่างเหมาะสม รวมถึงวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการปฏิบัติธรรมในเคะสถานในโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข

ด้านวิทยากร หมายถึง พระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนกัมมัฏฐานตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตรสามารถบรรยายธรรมรวมถึงการตอบข้อซักถามให้ผู้ฟังได้เข้าใจในหลักธรรมและน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติได้ รวมทั้งมีความประพฤติตนที่สามารถนำมาเป็นแบบอย่างที่ดี

ด้านเงินทุน หมายถึง เงินที่ได้รับการบริจาคจากผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมในโครงการที่เป็นไปด้วยจิตศรัทธา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง ความสนใจของผู้รับผิดชอบโครงการที่เห็นความสำคัญของการศึกษาปฏิบัติและเผยแผ่อย่างแท้จริง มีการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการโดยจัดให้มีการปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี มีการ

ประสานระหว่างวิทยากรและผู้รับผิดชอบโครงการอย่างใกล้ชิดพร้อมทั้งมีการรายงานผลการปฏิบัติการและประกาศแจ้งการเคลื่อนไหวของโครงการให้สมาชิกทราบอย่างต่อเนื่อง

7. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ถือได้ว่า การปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข เป็นโครงการที่ได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมปฏิบัติเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานของผู้รับผิดชอบโครงการ มีกลยุทธ์ที่ทำให้เกิดความสนใจที่จะเข้าร่วมปฏิบัติธรรมในโครงการ มีการสื่อสารได้อย่างเข้าใจกับผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรม โดยการโน้มน้าวให้เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติธรรมในเคะสถานของตน และเพื่อสร้างศรัทธาให้เกิดแก่ผู้ปฏิบัติธรรม ผู้รับผิดชอบโครงการได้ประสานงานกับคณะสงฆ์ในการจัดหาวิปัสสนาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนกัมมัฏฐานตามแนวมหาสติปัฏฐานสี่มาเป็นวิทยากรในโครงการ เพื่อชี้แนะแนวทางและตอบข้อซักถามของผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมในโครงการให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติ และสามารถน้อมนำเอาหลักธรรมไปปฏิบัติได้จริงเพื่อความสุขสงบทั้งแก่ตนและสังคม ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข ที่ส่งเสริมกิจกรรมด้านคุณธรรมให้เกิดกับประชาชนในชุมชนเพื่อลดปัญหาสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ณิ ญาณวัฒนา และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณี วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี ผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จที่เป็น

แรงจูงใจให้คนเข้าวัดอัมพวันคือการเผยแผ่ศาสนาธรรมด้วยการพัฒนาจิต เน้นการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวของสติปัฏฐานสี่ เพราะมีความเชื่อว่าการธรรมฐานแก้ปัญหาสังคมและประชาชนได้เป็นอย่างดี

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านวิทยากร อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็อธิบายได้ว่า วิทยากรมีความรู้ มีภูมิรู้ในการสอนกัมมัฏฐานตามหลักมหาสติปัฏฐานเป็นอย่างดี และมีภูมิธรรมสามารถสอนธรรมะได้อย่างแม่นยำถูกต้องตามหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา สามารถตอบข้อซักถามหรือข้อกังขาของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุขได้อย่างฉะฉาน แม่นยำ มีความชำนาญในการเทศนาและการบรรยายให้ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมเข้าใจและเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติได้จริง อีกทั้งปฏิบัติหาข้อวัตรปฏิบัติของวิทยากรเป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธา ซึ่งในด้านวิทยากรนี้เองเป็นแรงจูงใจที่ทำให้โครงการปฏิบัติธรรมบ้านคุณธรรมนำสุขได้รับความสนใจของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรมดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาวิชัย ยติชโย (ฤทธิวิรุฬห์)** ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการพัฒนาวัดนาคเป็นสำนักปฏิบัติธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ผลการศึกษา พบว่า ด้านวิปัสสนาจารย์ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้อบรมปฏิบัติธรรมประสบผลสำเร็จเนื่องจากผู้ปฏิบัติธรรมยอมรับ และเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการชักนำผู้มาปฏิบัติ เพราะศรัทธาในวิปัสสนาจารย์

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านสถานที่ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็อธิบายได้ว่า การดำเนินงานปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เป็น

โครงการที่ส่งเสริมกิจกรรมการปฏิบัติธรรมในเคหะสถานของประชาชนในชุมชน เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนในชุมชน โดยใช้เคหะสถานของสมาชิกที่ปฏิบัติธรรมในโครงการเป็นสถานที่ทำกิจกรรม ซึ่งบางสถานที่อาจมีบริเวณที่ไม่กว้างขวางนักในการทำกิจกรรมทำให้เกิดความแออัดในบางสถานที่ ทำให้ค่าเฉลี่ยในด้านสถานที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด แต่ก็อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเป็นโครงการที่ได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมปฏิบัติในโครงการ อันเกิดจากการโน้มน้าวให้เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติธรรมในเคหะสถานของตน ที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีกุศโลบายในการชักนำผู้สนใจเข้าร่วมปฏิบัติธรรม เพื่อสร้างกุศลให้กับตนและคนในครอบครัว อันเป็นการช่วยส่งเสริมให้ชีวิตของตนและคนในครอบครัวเกิดความสุขความเจริญต่อไปได้ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและเหตุผลของโครงการบ้านกัลยาณมิตร ที่ได้กล่าวไว้ว่า “โครงการบ้านกัลยาณมิตร Change the World” เป็นการจัดกิจกรรมสวดมนต์ ปฏิบัติธรรม และฟังธรรม ในบ้าน วัด โรงเรียน องค์กรบริษัท และสถานที่ราชการต่างๆ ที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็นการปลูกฝังศีลธรรมในกลุ่มคนทุกระดับให้มีสัมมาทิฐิ มีความรักใคร่ปรองดอง มีธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในครอบครัว องค์กร สังคม และประเทศชาติสืบไป การพัฒนาสังคมไทยให้ยั่งยืนไปด้วยศีลธรรม เกิดขึ้นได้จากพุทธบริษัท ซึ่งปัจจุบันมาจากองค์กรหลักสามประการ ได้แก่ บ้าน วัด และโรงเรียน สามองค์กรหลักนี้จึงเป็นตัวจักรสำคัญของคนในชาติ หากใช้ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นหลักยึดเหนี่ยวในการปฏิบัติและครองตนให้อยู่ในศีลธรรม แผ่นดินไทยจะสมศรีสมาน สามีคคีและปรองดองเป็นหนึ่งเดียวการปลูกฝังศีลธรรมนี้จึงต้องเริ่มจากตัวเรา และขยายความดีไปสู่

คนรอบข้าง คนในครอบครัว สังคม และประเทศชาติ หากได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน การขับเคลื่อนศีลธรรมให้เข้าไปครองอยู่ในใจคน ย่อมทำได้ง่าย ในยุคแห่งเทคโนโลยีการศึกษาหลักธรรมไม่จำเป็นว่าจะต้องมาที่วัดเสมอไป พระภิกษุผู้เป็นศาสนทายาทสามารถเผยแผ่หลักธรรมไปสู่องค์กรต่างๆ ได้ จากหน่วยเล็กที่สุด คือ บ้าน ไปถึงสถาบันการศึกษา บริษัท ห้างร้าน ภาคเอกชน หรือแม้แต่หน่วยงานราชการ โดยอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสารสื่อภาพและเสียง จะช่วยในการปลูกฝังศีลธรรมของคนในชาติได้เป็นอย่างดี

สรุปผลแต่ละด้านตามลำดับดังนี้

1) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านสถานที่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็เพราะได้ว่าการดำเนินงานปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นที่สนใจและได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เกิดจากกุศโลบายของผู้รับผิดชอบโครงการที่มีการสื่อสารได้อย่างเข้าใจกับผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมโดยการโน้มน้าวให้เกิดศรัทธาและเชื่อมั่นในการปฏิบัติธรรมในเคหสถานของตนเพื่อสร้างกุศลให้กับตนและคนในครอบครัว อันเป็นการช่วยส่งเสริมให้ชีวิตของตนและคนในครอบครัวเกิดความสุขความเจริญต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและเหตุผลของโครงการบ้านกัลยาณมิตร ดังที่กล่าวแล้ว

2) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านวิทยากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็เพราะได้ว่า วิทยากรมีวัตรปฏิบัติเป็นที่น่าเลื่อมใสและมีความรู้ความสามารถในการสอนกัมมัฏฐานตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตร แดกฉานในหลักธรรม สามารถตอบข้อซักถามให้ผู้เข้าร่วมปฏิบัติในโครงการเกิด

ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน สามารถน้อมนำไปปฏิบัติได้อย่างเข้าใจ พร้อมทั้งมีความประพฤติตนอย่างสำรวมเป็นแบบอย่างที่ดี และน่าเคารพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวิชัย ยติชโย (ฤทธิวิรุฬห์) ดังที่กล่าวแล้ว

3) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเงินทุน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็เพราะได้ว่า การดำเนินงานปฏิบัติธรรมบ้านคุณธรรมนำสุขเป็นโครงการจัดตั้งขึ้นเพื่อมุ่งประโยชน์เกื้อกูลแก่สังคม ในการปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชนและปลูกจิตสำนึกด้านจริยธรรมแก่ประชาชนที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ผ่านกิจกรรมด้านการปฏิบัติธรรมและบรรยายธรรมของพระวิปัสสนาจารย์ที่ได้มีนิมนต์มาเป็นวิทยากร ประกอบกับความเอาใจใส่ในการดำเนินการของผู้รับผิดชอบโครงการทั้งนี้เพื่อสร้างความน่าสนใจแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ในส่วนเงินทุนในการดำเนินโครงการก็ได้รับบริจาคจากผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมในการดำเนินโครงการด้วยจิตศรัทธาโดยไม่มีงบประมาณด้านอื่นเข้ามาสนับสนุนจึงต้องเป็นภาระของผู้ปฏิบัติธรรมที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบในการร่วมกันบริจาค ซึ่งอาจเป็นผลทำให้การบริหารงานด้านอื่นไม่คล่องตัวได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระธวัชชัย จารุธมโม (ศรีสุข) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์: กรณีศึกษา วัดอำเภอหนองแสง จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า หากการบริหารที่มีงบประมาณพอเพียงสำหรับการดำเนินงานแล้วการทำงานทุกอย่างก็จะเป็นไปอย่างดีและมีประสิทธิภาพแล้วต้องประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเพียงพอต่อความต้องการของคณะสงฆ์สิ่งสำคัญคือต้องมีจิตใจที่เป็นสาธารณะด้วยจึงจะสามารถดำเนินงานด้านนี้ได้อย่างดี

4) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหาร

จัดการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า ผู้รับผิดชอบโครงการมีความสนใจ และเห็นความสำคัญของการศึกษาปฏิบัติธรรมอย่างแท้จริง มีการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจัดให้มีการปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีเพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมด้านคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีการประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งมีการรายงานผลการปฏิบัติการและประกาศแจ้งการเคลื่อนไหวของโครงการให้สมาชิกทราบอย่างต่อเนื่องด้วยความเอาใจใส่ เพื่อผลสำเร็จของโครงการที่มีความประสงค์ในการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปสู่ชุมชนให้มากขึ้นโดยมีความคาดหวังว่ากิจกรรมด้านการศาสนาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ประชาชนในชุมชน ให้เกิดความรักสามัคคีและความเอื้อเฟื้อไม่เบียดเบียนกันอันเป็นผลทำให้สังคมเกิดความสุขสงบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาถวิล เตชะคำ** ได้ศึกษาเรื่องอุบาสกในพระไตรปิฎก พบว่า การดำเนินชีวิตนั้นจะต้องมีคุณธรรมสำคัญ 5 ประการอยู่ในใจเสมอ คือ มีศรัทธาเชื่อถือนั่นมั่นคงในเหตุผล มีศีล 5 เป็นหลักความประพฤติพื้นฐานเพื่อก้าวไปสู่หลักปฏิบัติที่ยิ่งขึ้น ไม่เชื่อเรื่องที่ไร้สาระ ไม่มีประโยชน์ แต่เชื่อในหลักของกรรมและผลของกรรม ไม่แสวงหาทักษิณียบุคคลนอกศาสนา และสุดท้าย ให้การอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ อุบาสกผู้ประพฤติปฏิบัติชอบจะได้ประโยชน์แก่ตน คือ ทำให้ประสบกับความสุขในการดำเนินชีวิตและบรรลุจุดหมาย คือปรมาตถประโยชน์หรือพระนิพพาน

8. สรุปสมมติฐานการวิจัย

1) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ผู้ปฏิบัติ

ธรรมที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงทัศนคติหรือความเชื่อถือที่มีต่อการดำเนินการขึ้นอยู่กับจิตใจของแต่ละคนโดยการพิจารณาถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการในการปฏิบัติงานของโครงการปฏิบัติธรรมตามโครงการ เพศของผู้ปฏิบัติธรรมไม่ได้ทำให้แนวคิดหรือความคิดเห็นมีผลต่อการดำเนินงานแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาเอกมร จิตปญโญ (คงตางาม)** ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2) สมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบล

รางวัล อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน ในด้านวิทยากร และด้านเงินทุน จากการวิเคราะห์พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นที่ต่างจากผู้ปฏิบัติธรรมทุกช่วงอายุ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้ง 4 แตกต่างกัน ในด้านสถานที่ จากการวิเคราะห์พบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นที่ต่างจากผู้ปฏิบัติธรรมที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สรุปได้ว่า รายได้ต่อเดือนเป็นปัจจัยที่แสดงถึงสถานภาพทางการเงินของบุคคล หากรายได้

ต่อเดือนที่มากพอแก่การดำรงชีพตามสถานภาพทำให้บุคคลไม่ต้องอดอันรอนมากนัก และรายได้ต่อเดือนยังเกี่ยวข้องกับการสามารถหาปัจจัยอื่นที่สำคัญแก่การดำรงชีวิตอีกด้วย เช่นการแสวงหาความสุขให้กับการดำรงชีวิตประจำวันด้านวัตถุ ส่วนความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงสิ่งที่ตนรับรู้ และประเมินต่อผลในการดำเนินงานซึ่งเป็นเรื่องของความเชื่อที่แสดงต่อบุคคลหรือต่อการดำเนินงาน ด้วยเหตุนี้ รายได้ต่อเดือนจึงไม่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติธรรมในการดำเนินงานปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุขแต่อย่างใด เพราะเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจและเป็นไปด้วยความศรัทธาของผู้ปฏิบัติเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาถวิล เตชะคำ ได้ศึกษาเรื่องอุบาสกในพระไตรปิฎกพบว่า การดำเนินชีวิตนั้นจะต้องมีคุณธรรมสำคัญ 5 ประการอยู่ในใจเสมอ คือ มีศรัทธาเชื่อถือนั่นคงในเหตุผล มีศีล 5 เป็นหลักความประพฤติพื้นฐานเพื่อก้าวไปสู่หลักปฏิบัติที่ยิ่งขึ้น ไม่เชื่อเรื่องที่ไร้สาระ ไม่มีประโยชน์ แต่เชื่อในหลักของกรรมและผลของกรรม ไม่แสวงหาทักษิณียบุคคลนอกศาสนา และสุดท้าย ให้การอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ อุบาสกผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ จะได้ประโยชน์แก่ตน คือทำให้ประสบกับความสุขในการดำเนินชีวิตและบรรลุลุคหมาย คือ ปรมาตถประโยชน์หรือพระนิพพาน

5) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กอง

สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ก็อาจได้ว่า สถานภาพสมรสเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิงซึ่งเป็นรูปแบบของการใช้ชีวิตและการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ซึ่งในสภาพความเป็นอยู่ไม่ว่าจะโสด สมรส หรือหม้าย/หย่าร้าง ก็ไม่ได้เป็นผลต่อการดำเนินงานโครงการบ้านคุณธรรมนำสุขแต่อย่างใด เพราะการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบคือสถานที่ วิทยากร เงินทุนและการบริหารจัดการ หากมีการสร้างระบบการบริหารโดยผ่านกระบวนการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ปัจจัยส่วนบุคคลย่อมไม่มีผลต่อการแสดงออกทางเจตคติที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พระวิฑูรย์ ฐานเมธี (บุญพร้อม)** ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดหนองบัวลำภูโดยรวมไม่แตกต่างกัน

9. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผล โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดย

รวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข ควรรักษามาตรฐานนั้นไว้และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยดำเนินการจัดตั้งทีมงานและบุคลากรในการดำเนินโครงการปฏิบัติธรรมอย่างเพียงพอเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้รับผิดชอบโครงการในการดูแลและให้คำแนะนำอย่างถูกต้องตามหลักศาสนพิธีแก่ผู้ร่วมปฏิบัติธรรมในโครงการ ประสานงานกับพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถในด้านวิปัสสนา และการบรรยายอธิบายหลักธรรมปฏิบัติตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตร มาเป็นวิทยากรในโครงการเพื่อผลัดเปลี่ยนกับวิทยากรหลักเพื่อให้แผนงานที่ดำเนินอยู่มีความสอดคล้องกับแนวทางขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า รวมถึงการจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนอื่นมาสนับสนุนเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินโครงการปฏิบัติธรรม ลดภาระด้านเงินทุนที่ผู้ปฏิบัติธรรมต้องร่วมกันบริจาค ถึงแม้ว่าเป็นจะเป็นการบริจาคด้วยความศรัทธาตามกำลังทรัพย์ของผู้ปฏิบัติธรรมเองก็ตาม ซึ่งจะมองว่าเป็นโครงการที่เป็นไปด้วยความสนใจของผู้ปฏิบัติธรรมเองก็ได้ แต่เมื่อการดำเนินโครงการผ่านไปถึงระยะเวลาหนึ่งเจ้าของสถานที่ที่ต้องการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมอาจมองว่าเป็นภาระด้านการเงินที่จะต้องมีการใช้จ่าย

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านวิทยากร อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข ควรรักษามาตรฐานนั้นไว้และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด ด้วยการประสานงานกับคณะสงฆ์ในอำเภอเพื่อขอคำปรึกษา โดยเฉพาะวัดที่เป็นสำนักปฏิบัติธรรมเพื่อขอความอนุเคราะห์พระวิปัสสนาจารย์ในสำนักปฏิบัติธรรมที่มีวัติปฏิบัติที่นำเลื่อมใสศรัทธา ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนกัมมัฏฐานตามหลักมหาสติปัฏฐาน แยกงานในหลักธรรมคำสอนมาร่วมเป็นวิทยากรในโครงการเพื่อแนะนำและ

ตอบข้อซักถามแก่ผู้ปฏิบัติธรรมให้เกิดความเข้าใจ เพื่อการน้อมนำไปปฏิบัติเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือในการดำเนินการจัดกิจกรรม ทำให้การปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ได้รับความสนใจจากประชาชนในชุมชนและเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการดังกล่าว

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านสถานที่ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติธรรมตามโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข เป็นโครงการปฏิบัติธรรมที่ใช้เคหะสถานของผู้เข้าร่วมเป็นสถานที่ในการปฏิบัติ ซึ่งบางสถานที่อาจมีบริเวณที่ใช้ทำกิจกรรมที่ไม่กว้างขวางนักจึงทำให้การเข้าร่วมปฏิบัติธรรมมีความแออัด ดังนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการควรต้องมียุทธศาสตร์ในการพิจารณาคัดเลือกสถานที่ในการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม โดยการพิจารณาเคหะสถานของผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องมีบริเวณรองรับผู้ปฏิบัติธรรมได้ตามสมควร ที่อย่างน้อยควรมีบริเวณของสถานที่ใช้ทำกิจกรรมที่สามารถรองรับสมาชิกที่เข้าร่วมปฏิบัติได้อย่างน้อยประมาณ 20 คนขึ้นไป และเพื่อให้การปฏิบัติธรรมในโครงการเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน ผู้รับผิดชอบโครงการควรแจ้งให้สมาชิกในโครงการปฏิบัติธรรมได้ทราบถึงนโยบายดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อลดความแออัดคับแคบในการในขณะร่วมกันทำกิจกรรมของผู้ปฏิบัติธรรม พร้อมทั้งแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติธรรมในโครงการที่มีความประสงค์จัดกิจกรรมในเคหะสถานของตนเอง ควรจัดสถานที่ให้มีความสะอาด ระบาย และติดตั้งแสงสว่างให้เพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมปฏิบัติธรรม เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมในเคหะสถานตามโครงการ เพื่อพัฒนาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติธรรมในด้านสถานที่ให้ถึงระดับมากที่สุดต่อไป

และแบ่งเป็นรายด้านในการเสนอแนะเชิงนโยบายตามลำดับดังนี้

1) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 1 คือ ด้านสถานที่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการควรรักษามาตรฐานนั้นไว้และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยแนะนำกับผู้ปฏิบัติธรรมในโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข ที่มีความประสงค์ที่จะให้สมาชิกไปร่วมปฏิบัติธรรมในเคหะสถานของตนเอง ให้จัดสถานที่ในการปฏิบัติธรรมในส่วนที่เป็นโถงบ้านที่มีบริเวณกว้างกว่าห้องพระ เพื่อไม่ให้มีบริเวณพื้นที่ปฏิบัติธรรมที่แออัดเกินไป พร้อมทั้งจัดสถานที่ให้มีความสะอาด ระบาย และติดตั้งแสงสว่างให้เพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรม

2) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 2 คือ ด้านวิทยากร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการควรรักษามาตรฐานนั้นไว้และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยการขอคำปรึกษาจากคณะสงฆ์โดยเฉพาะวัดที่เป็นสำนักปฏิบัติธรรม และเป็นศูนย์อบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต) เพื่อขอความร่วมมือในการขอความอนุเคราะห์ให้ส่งพระสงฆ์ที่มีความรู้ด้านวิปัสสนา และมีความสามารถในการบรรยายอธิบายขยายความหลักธรรมปฏิบัติตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตร สามารถตอบข้อซักถามให้กับผู้ปฏิบัติธรรมได้อย่างเข้าใจ เพื่อการน้อมนำไปปฏิบัติ มาเป็นวิทยากรร่วมในโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือในการดำเนินการจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณธรรมนำสุข เทศบาลตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี และเพื่อให้แผนงานที่ดำเนินอยู่มีความสอดคล้องกับแนวทางขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า มหาเถรสมาคม และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

3) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 3 คือ ด้านเงินทุน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการควรรักษามาตรฐานนั้นไว้และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยผู้รับผิดชอบโครงการควรมีการจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น มาสนับสนุนโครงการปฏิบัติธรรม ทั้งนี้เพราะเงินทุนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญของการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างราบรื่นได้ และเพื่อไม่ให้เป็นการภาระของผู้ปฏิบัติธรรมโดยเฉพาะเจ้าของสถานที่ที่ต้องเป็นหลักในการบริจาค ซึ่งจะเห็นได้จากข้อมูลด้านเงินทุนในการดำเนินโครงการนั้นได้มาจากเงินบริจาคจากสมาชิกที่เข้าร่วมปฏิบัติธรรมแต่เพียงด้านเดียว ไม่มีเงินทุนอื่นที่มาจากช่วยสนับสนุนโครงการปฏิบัติธรรม ซึ่งจะมองว่าเป็นโครงการที่เป็นไปด้วยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติธรรมเองก็ได้ แต่เมื่อการดำเนินโครงการผ่านไปถึงระยะเวลาหนึ่งเจ้าของสถานที่ที่ต้องการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมอาจมองว่าเป็นภาระด้านการเงินที่จะต้องมียกจ่าย

4) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 4 คือ ด้านบริหารจัดการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการควรรักษามาตรฐานนั้นไว้และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยผู้รับผิดชอบโครงการควรมีทีมงานและบุคลากรในการดำเนินโครงการปฏิบัติธรรมที่เพียงพอรวมถึงควรให้มีการอบรมบุคลากรให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลงานอย่างทั่วถึง มีการวางระบบแผนงาน ซึ่งสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการเพื่อให้แผนงานที่ดำเนินอยู่มีความสอดคล้องกับแนวทางขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า มหาเถรสมาคม และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อช่วยแนะนำ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมโครงการบ้านคุณ ธรรมนำสุข กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลทรงพล อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี” ผู้วิจัยเห็นมีความคิดเห็นว่าจะมีประเด็นที่น่าสนใจจึงขอเสนอให้ผู้วิจัยที่จะทำการวิจัยต่อไปในหัวข้อดังต่อไปนี้

1) ควรวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรม”

2) ควรวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติธรรมที่มีต่อการดำเนินงานในโครงการที่มีลักษณะเดียวกัน” เช่น โครงการบ้านกัลยาณมิตร เป็นต้น

3) ควรวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติธรรมในการปฏิบัติธรรมที่มีลักษณะเดียวกัน” เช่น โครงการบ้านกัลยาณมิตร เป็นต้น

บรรณานุกรม

2) หนังสือทั่วไป

พุทธทาสภิกขุ. บางแง่มุมของกามในทัศนะพุทธทาสภิกขุ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2542.

2) วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์

ดรณี ญาณวัฒนาและคณะ. “ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545.

พระธวัชชัย จารุธมโม (ศรีสุข). “ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : กรณีศึกษาวัดอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553.

พระมหาถวิล เตชะคำ. “อุบาสกในพระไตรปิฎก”. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

พระมหาวิชัย ยติชโย (ฤทธิ์วิรุฬห์). “การศึกษาการพัฒนาวัดนาคเป็นสำนักปฏิบัติธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551.

พระมหาเอกมร จิตปญโญ (คงตางาม). “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553.

พระวิฑูรย์ จานเมธิ (บุญพร้อม). “การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดหนองบัวลำภู”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554.

3) บทความจากเว็บไซต์

วัดพระธรรมกาย. “โครงการบ้านกัลยาณมิตร”. 2 ม.ค. 58, FB.โครงการบ้านกัลยาณมิตร, (2 January 2015).